

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

90. An donatio causa mortis regulanda sit secundum leges contractum, an secundum leges loquentes de testamentis? Ex p. 8. tr. 6. res. 80.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

RESOL. LXXXVII.

Quenam signa demonstrent donationem esse factam causa mortis? Ex part. 8. traet. 6. Ref. 76.

§. 1. Respondet Fernandez in exam. Theol. mor. p. 1. c. 16. §. 1. n. 6. si in donatione mentio mortis fiat, quoad substantiam donationis, non verò executionis, est donatio causa mortis. Nam si fiat mentio mortis in exhibitione donationis, vt si Titius dicat, Dono tibi dummodò me finas frui rei vsu, est donatio inter viuos; quia per solam executionis dilationem, natura contractus non mutatur. Ita tradunt Abb. Dom. Accursi, & alij, quos refert Couarr. 3. p. rubr. de testam. n. 25. & 2. p. n. 13. cum Gomez, supra, Praterca, si donas est mortuiculus, & egritudinis periculo motus donat, quauis mentionem mortis non faciat. Ita Ripa, & alij, quos refert Couarr. 3. p. ad rubr. de testam. n. 21. maxime cum ipsu mortis periculū donationis causam reddat, cōsonat l. 2. ff. de don. caus. mort. Tertio, si donans in eodē mortis periculo dicat, Relinquo, donatio est causa mortis. Ita Couarr. supra, cum Didone, & aliis. Huc uenit Fernandez. 2. Sed circa præsentem questionem ne deferat vide re DD. quos affert & sequitur Hunnius in Encyclop. iur. p. 1. cap. 16. §. 1. n. 5. & seqq. quibus addit Bocetum traet. de don. c. 1. n. 12. & seqq. pertractantes casus magis late, quam Fernandez, ubi supra, ex quibus donatio dicenda sit facta causa mortis, vel inter viuos.

RESOL. LXXXVIII.

An reueratum in donatione mortis causa pertineat ad heredem, vel ad donatarium? Ex p. 8. tr. 6. Ref. 77.

§. 1. Accidit sæpè, vt quis in donationibus mortis causa sibi aliquid referuat, de quo postea in testamento, vel alia vltima voluntate disponere possit, donator autem super illo nihil disponat, sed abique testamento decedat. Vnde quæri solet, ad quemnam illud reueratum pertineat, an ad heredem donatoris, an verò ad donatarium; ita vt illud donatario accrescat; iure civili quidem res omni controuersia caret, quòd hoc reueratum donatario accrescat, nec ad heredem ab intestato pertineat, quemadmodum textus in l. vnic. §. hanc autem omnia locum. 14. post princ. C. de caducis tollendis. Ita expressè tradunt Iason, in l. sciendum. 2. ff. de legatis 1. n. 20. ibi, secundo in donatione causa mortis, & in l. senium. 3. C. qui testamenta facere possunt, num. 8. in med. vers. & quemadmodum in vltimis voluntatibus. 2. Alij verò discunt per distinctionem; aut per donatorem fuit reuerata facultas simpliciter disponendi de bonis, verbi gratiā quinque centum capiendis super bonis donantis; & tunc illi florent, si de iis non disponatur, transeunt ad donatarium; & ei accrescunt. Aut donator referuauit sibi expressè quinque centum florenos; aut quid aliud, de quo disponere possit, & tunc pertinebūt ad heredem ab intestato. Ita Cagnolius in leg. vlt. C. de pactis, n. 446. quem sequitur Antonius The-laurus decis. Pedemont. 97. incip. Donauit quis omnia bona sua, n. 3. ubi ita de Senatu Pedemontano 26. Maij, anno 1564. Item 26. Maij, anno 1582. iudicatum refert, vers. ideo in hac questione possumus, & n. seq. per totum. 3. Verum hæc distinctio magis subtilitati verborum, quam veritati, & intentioni donatoris accedit, textusque expressè, & generali iuris communis repugnat; ideoque non erit amplectenda, per ea quæ tradit Hartmannus Pistor, q. 26. n. 26. & n. seq. lib. 1. Et huic sententiæ ego adhareo.

RESOL. LXXXIX.

An ex sola penitentia donatio causa mortis iuramento firma a reuocari possit? Ex p. 8. tr. 6. Ref. 79.

§. 1. Negatiuè respondent, obstante videlicet iuramento, Michaël Grassius §. donatio mortis causa, q. 21. n. 4. Ant. Gabriel. tit. de iureiur. concl. 9. n. 11. Io. Vincent. Hódedeus conf. 40. n. 70. lib. 1. Matth. Brun. conf. 2. n. 9. & n. 12. lib. 2. Ant. Faber. C. lib. 8. tit. 2. de fir. 1. n. 4. E contrario verò, quòd donatio mortis causa, quamuis iurato facta, ex sola penitentia donantis reuocetur, statuunt Mantica d. lib. 12. tit. 7. n. 2. Humbertus de Benenco in reper. Aurb. sacram. num. 102. & seq. C. & aduersus venditionem. Tiberius Decianus resp. 7. n. 14. vol. 1. Couarr. in rubr. extr. de testam. p. 2. n. 32. & n. 44. Natta conf. 60. n. 2. & seqq. Ego verò prioris sententiæ adherendum esse puto.

RESOL. XC.

An donatio causa mortis regulanda sit secundum leges contractuum, an secundum leges loquentes de testamentis? Ex p. 8. tr. 6. Ref. 80.

§. 1. Hæc quæstio deseruiat pro resolutione multorum casuum, & Fagundez de contract. lib. 4. c. 5. n. 18. respondet, donationem causa mortis, quoad confectionem, hoc est, vt fiat, & quoad modum faciendi, regulandam esse per leges contractuum; & idè si statuta loci requirunt talem modum faciendi, tot testes, talem Notarium, id ipsum requirit donatio mortis causa; postquam vero facta est, quoad efficaciam, & effectum, magis accedere ad vltimas voluntates, quam ad leges, & solemnitates contractuum; quamuis autem postquam iam facta est, cum vltimis voluntatibus comparetur quoad effectum, & efficaciam, non tamen cum illis comparatur quoad confirmationem; nam (vti diximus) vltimæ voluntates non confirmantur, nisi aditâ hereditate; donationes verò causa mortis statim per mortem donantis confirmantur. Et sic dominium legati in testamento relicti non transit in legatarium, nisi dependenter ab aditione, & acceptance; dominium verò rei donatæ per donationem causa mortis mortuo donatore statim transit in donatarium absque vlla dependentia. Ita ille.

2. Sed Iurifconsultos audiamus. Aliqui absolute asserunt, quòd donatio habeat naturam vltimarum voluntatum, statuunt Iul. Clar. d. §. donatio, n. 5. Francisc. Mantica de coniect. vlt. volunt. li. 3. tit. 12. n. 1. Andr. Rauchbar q. 17. n. 68. p. 11. Fort. Garcia in rep. l. iuris gentium, n. 78. ff. de pactis. Iac. de Nigris in reper. rubr. de verb. oblig. n. 180. Matth. V. Vesebeci conf. 135. n. 18. p. 3. & conf. 238. n. 7. p. 5. Nicol. Boët. conf. 34. n. 4. Eandemque legatis & vltimis voluntatibus per omnia ferè comparatâ esse, asserit Hier. Gabriel conf. 42. n. 13. & 14. lib. 1. M. A. Natta conf. 645. n. 5. 4. Hubert. Giphanius ad l. 9. n. 1. ff. de mort. caus. don. Ioach. Mynsinger. resp. 69. n. 9. dec. 7. Io. Sichert ad l. 3. n. 6. C. de leg. Fr. Mantica de coniect. vlt. volunt. lib. 1. tit. 12. n. 3. Rauchbar lib. 2. q. 32. n. 7. Simon de Præcis de interpret. vlt. volunt. lib. 2. fol. 12. n. 3.

3. Sed alij putant donationem causa mortis, quoad ordinationem, modum, & formam, dum in esse deducitur, æquiparati contractui; quoad effectum verò, vim & efficaciam suam comparari vltimæ voluntati contentundum. Gomez d. tit. de d. n. c. 4. num. 16. Couarr. ad rubr. extr. de testam. p. 3. n. 1. Clarus recepr. sent. §. donatio, q. 5. n. 1. Dan. Moller. lib. 5. semestr. diff. 59. n. 2. Nicol. Boët. conf. 4. n. 4. Petrus Heigius q. 33. n. 65. p. 1. Andreas Rauchbar p. 2. q. 16. n. 10.

4. Dicendum

